

Bevis paa, idet det har viist sig, at den Tilgang til Husmandskreditforeningen i Østifterne, som man strax syntes at kunne gjøre Regning paa, efterhaanden i Sommerens Løb er bleven betydelig mindre. Dette ligger simpelthen deri, at Folk have kunnet faae Penge tillaans paa billigere Vilkaar, end denne Forening har kunnet byde dem, uagtet den har kunnet byde dem Penge til en aarlig Rente af $4\frac{1}{2}$ pCt., deri ikke medregnet Afdrag. Det er jo uimodsigeligt, at naar Penge ere rigelige, hvilket de jo synes at være taar, saa bliver Renten lavere, og saa kommer det alle dem til gode, som skulle laane. Hele denne Bestræbelse for gjennem Lovgivning at staffe Folk billige Penge, er nu imidlertid efter min Mening liee saa forgyves, som om man vilde bestræbe sig for gjennem Lovgivningen at staffe Folk billigt Emør eller billigt Brød. Det lader sig lige saa lidt gjøre ved en Lovgivningsbestemmelse at staffe Folk billige Penge som at staffe dem billige Fødemidler. Hvis man vilde gennemføre det strengt, saa kunde man maasse nok forhindre, at der offentlig gaves mere end vis bestemt Rente, men om man saa ogsaa kunde faae Penge at laane, blev jo et andet Spørgsmaal. Men der er en anden Side ved vort Renteræven, som jeg ikke vil undlade at nævne, da jeg anser den for at være mere fordarvelig end den høiere Rente, som kan bliue fastsat til forskjellige Læder, og det er den Omstændighed, at det ikke skal være saa sjælbent, at man formaar uheldig stillede Gaardmand til at give Forskrining for et betydelig høiere Beløb end det, de faae udbetalt. Dette er Noget, som man snarere burde være opmærksom paa. Der har i de offentlige Blade været omtalt et Tilfælde fra Sjælland, som har fundet Sted i det sidste Aarstid, og efter den Maade, hvorpaa det var fremstillet i Bladene, var det et meget misligt Tilfælde. Jeg kjender et andet Tilfælde fra Falster, hvor der ikke er handlet bedre, idet en Kreditor har været istand til i saa Nar paa den ansførte Maade at ruinere en ret velhavende Gaardmand derovre, saaledes at han tilsidst kunde faae sig hele hans Eiendom udlagt. Dette er Noget, som er foregaaet indenfor den bestaaende Rentelovgivning, under hvilken man altsaa kan handle med Folk paa en saadan Maade, at man ved forskellige Transaktioner kan faae sig hele deres Eiendom udlagt. Herpaa tror jeg, at man burde være noget mere opmærksom end paa det, hvorom der her er Tale, nemlig at ophæve disse Bevillinger til at maatte betale en høiere Rente end 4 pCt.

Indenrigsministeren (Seel): Det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) mente, at dette Thing havde beredt Indenrigsministeren en Støffelse ved den Mod-

tagelse, som dette Lovforslag havde faaet her. Jeg kan imidlertid ikke lade det ærede Medlem, som syntes at glæde sig ved Tanken om, at en saadan Støffelse havde ramt Indenrigsministeren, beholde denne Glæde, thi jeg havde ikke gjort mig nogen overordentlig Forventning om Udfaldet af dette Forsøg paa at faae indført en efter min Mening fornuftig Forandring i den bestaaende Lovgivning. Jeg vidste fra tidligere Forhandlinger, at der her i Thinget var en Opinion derimod, og jeg havde ogsaa fra den senere Tid faaet en Forestilling om, at denne Opinion endnu var herskende blandt et stort Antal af dette Things Medlemmer. Jeg har imidlertid alligevel fundet mig opfordret til at fremsætte Lovforslaget, fordi jeg troede, at det var saa simpelt og saa klart, at det allerede derved, allerede ved sin egen Bægt dog Tid efter anden vilde vinde Ingang hos Things Medlemmer. Jeg skal ikke negte, at det har interesseret mig at høre de fra forskjellige Sider udtalte Grunde, som gjøre, at man anser dette Lovforslag for at være i høi Grad stadeligt, og jeg vil gjøre opmærksom paa, at man for at motivere dette har maattet give Lovforslaget en anden Hensigt og et andet Indhold end det, det i Virkeligheden har. Lovforslaget tilsigter jo ikke Andet end at skaane Administrationen og de paagjældende Laansøgere for et aldeles unyttigt og besværligt Omsvøb, naar de skulle søge Laan til høiere Rente end 4 pCt., eller ere i det Tilfælde, at de ere nødt til at give høiere Rente end 4 pCt. Forholdet er jo det, at Loven af 6te April 1855, der ophævede 4 pCt. Renteboden for alle almindelige Laan, bibeholdt den for Laan i faste Eiendomme, men strax i § 2 gav en Undtagelse, der er saa omfattende, at den ganstke ophæver Reglen, der var givet i § 1, og dette er da ogsaa flet i hele den senere Udførelse af Loven. Der har nemlig siden den Tid ikke været Tale om nogenfinde at negte en Bevilling til at yde mere end 4 pCt., og naar det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) synes at ville bebrejde Administrationen, at den uden Kritik har meddelt disse Bevillinger, vil jeg dog henstille til det ærede Medlem, om han tror, at en Debitor vilde være vel tjent med, at Administrationen havde negtet ham at give $4\frac{1}{2}$ eller 5 pCt. eller hvad det nu kunde være, naar han selv troede, at hans Fordel tilfagde ham at give det. Jeg tror, at det er uden Eksempel, og det af gode Grunde, at Administrationen siden 1855 har negtet nogen Debitor at give de Procenter, som han ansaa for rigtigt at give, og jeg tror, som sagt, at det vilde have været en overmaade skadelig Foranstaltning for de Paagjældende, der søgte Laan, om Administrationen havde fundet sig foranlediget til at gennemgaa og kritiserer, hvor god